

Projekt

z dnia 15 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXI. .2025
RADY MIEJSKIEJ GMINY OSIECZNA**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zmianami) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zmianami) Rada Miejska Gminy Osieczna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Osieczna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153).
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
7. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1670 ze zm.).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Osieczna na lata 2026-2029 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych związanych z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków oraz innymi uzależnieniami behawioralnymi.

Program przedstawia plan realizacji zadań Gminy.

II. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ ZADANIA PROGRAMU.

Priorytetowym celem Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Cele szczegółowe Programu.

1. Zwiększanie bazy środków pomocy niezbędnych do walki z już istniejącymi problemami alkoholowymi i narkotykowymi.
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów i zagrożeń społecznych mających bezpośredni związek z alkoholem i narkotykami.
3. Powiększanie zasobów oddziaływań oraz potencjału do radzenia sobie z obecnie występującymi problemami w sferze nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków.
4. Kontynuowanie profilaktyki alkoholowej i narkotykowej w oparciu o wypracowany przez lata system działania.
5. Realizacja działań nakierowanych na profilaktykę uzależnień behawioralnych.

Zadania Programu w sprawie uzależnień od alkoholu.

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności praktycznej, edukacyjnej i informatycznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

1.1. Prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży w świetlicach socjoterapeutycznych w Zespołach Szkół z terenu Gminy Osieczna.

1.2. Realizacja programów profilaktycznych w formie warsztatów organizowanych dla dzieci i młodzieży z tzw. grup ryzyka – realizacja poza szkołą.

1.3. Włączenie zagadnień wychowania w trzeźwości do programów szkolnych, przez realizację programów profilaktycznych.

1.4. Przeprowadzanie programów profilaktycznych w szkołach z zakresu uzależnień od alkoholu oraz behawioralnych tzn. od hazardu i od nowych technologii w tym od internetu.

1.5. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych.

1.6. Prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych, integracyjnych i zajęć wyrównawczych w ramach pracy świetlic socjoterapeutycznych.

1.7. Przeprowadzenie programu profilaktycznego dla rodziców, dotyczącego rozwijania umiejętności rozmawiania z dziećmi na temat uzależnień.

1.8. Zakup materiałów edukacyjnych celem propagowania profilaktyki w zakresie uzależnień w szkołach.

1.9. Organizowanie szkoleń dla rodziców dzieci i młodzieży w szkołach z zakresu uzależnień.

1.10. Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno - edukacyjnych.

1.11. Dożywanie w Zespołach Szkół dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych, organizowanie wycieczek oraz wyjazdów na basen, do kina, imprez okolicznościowych, wieczorków, ognisk, wycieczek rowerowych i pieszych oraz organizowanie kolonii i półkolonii w ramach działania świetlic socjoterapeutycznych.

1.12. Przekazywanie prasie lokalnej informacji na temat podejmowanych działań profilaktycznych w szkołach.

1.13. Wspieranie inicjatyw promujących zdrowy, tzw. bezalkoholowy styl życia w szkołach.

1.14. Tworzenie nowych form zainteresowań zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

1.15. Doposażenie istniejących placów zabaw dla dzieci i młodzieży oraz urządzeń siłowni zewnętrznych w ramach profilaktyki uniwersalnej - ukierunkowanej na całe populacje mieszkańców.

2. Dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Przekazywanie informacji o chorobie alkoholowej oraz możliwościach leczenia osób uzależnionych:

- pomoc dla uzależnionych poprzez spotkania z osobami uzależnionymi i rodzinami, u których występują problemy alkoholowe,
- udzielanie pomocy psychologicznej oraz prawnej a w szczególności możliwości uzyskania informacji na temat profilaktyki alkoholowej na terenie Gminy Osieczna po otwarciu punktu informacyjno - konsultacyjnego oraz w specjalistycznych poradniach na szczeblu powiatowym,
- wstępne motywowanie do podjęcia leczenia,
- zakup czasopism i innych materiałów edukacyjnych dla osób uzależnionych,
- informowanie o ruchach samopomocowych.

3. Pomoc rodzinom, u których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

3.1. Realizacja edukacji publicznej poprzez informowanie na temat uzależnień oraz miejsc, w których można uzyskać fachową pomoc, np.: spotkania z psychologiem, terapeutą oraz wsparcie poprzez telefon zaufania.

3.2. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- współpraca z kuratorami sądowymi i Zespołem Dzielnicowych, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Osiecznej oraz pedagogami szkolnymi,
- przygotowanie dokumentacji na posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- opłacenie leczenia w przypadku osób bez uprawnień do świadczeń lekarskich w przypadku stwierdzenia zależności alkoholowej,
- kierowanie na badanie do biegłego celem uzyskania opinii w zakresie uzależnienia,
- przeprowadzanie rozmów z osobami zgłoszonymi do Komisji,

- przygotowanie i kierowanie spraw do sądu celem nałożenia przymusowego leczenia.

4. Bieżąca działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

4.1. Wspieranie działań promujących zdrowy styl życia poprzez organizację wypoczynku letniego w ramach przeznaczenia dotacji na organizacje pozarządowe.

4.2. Wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.

4.3. Współpraca z klubami: AA, Abstynenta i grupami wsparcia z terenu Gminy Osieczna.

4.4. Współdziałanie i wspieranie Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie.

4.5. Współpraca z Zespołami Szkół z terenu Gminy Osieczna przy opracowaniu szkolnych programów profilaktyki.

4.6. Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie oraz poradniami odwykowymi.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Ustalanie szczegółowych zasad wydawania, cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu i poza miejscem sprzedaży.

5.1. Przeprowadzenie kontroli w punktach sprzedaży detalicznej i lokalach gastronomicznych na terenie Gminy Osieczna.

5.2. Kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi wraz ze wskazaniem osób upoważnionych do przeprowadzania takich kontroli.

5.3. Przegląd wszelkiego rodzaju reklam i promocji na terenie Gminy, które mogą kojarzyć się z promocją napojów alkoholowych.

6. Pomoc przy zatrudnieniu socjalnym przez organizowanie oraz finansowanie centrów integracji społecznej.

6.1. Nawiązanie kontaktu z pobliskimi placówkami leczenia odwykowego (na przykład w Lesznie).

6.2. Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną (Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie) osób uzależnionych od alkoholu.

7. Kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7.1. Przeprowadzanie szkoleń dla członków Komisji.

7.2. Członkowie wchodzący w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, w rozumieniu ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu o pracę (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1773) za każdorazowy udział w posiedzeniu Komisji.

7.3. Wydawanie opinii przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej Gminy Osieczna.

7.4. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia określonego w pkt 2 stanowi lista obecności członków Komisji na posiedzeniu, potwierdzona własnoręcznymi podpisami.

8. Monitoring problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie na terenie Gminy Osieczna oraz ewaluacja prowadzonych działań naprawczych.

8.1. Wspomaganie konkretnych programów edukacyjnych i profilaktycznych podejmowanych przez organizacje takie jak ruchy abstynenckie, ruchy liderów młodzieżowych, na podstawie przedłożonych projektów programów.

8.2. Przeprowadzanie monitorowania zmian i trendów w zakresie postaw związanych z problemami alkoholowymi oraz przemocy w rodzinie.

9. Porozumienia międzygminne.

Zawieranie porozumień z innymi gminami (gminą) w zakresie realizacji zadań i udziału w kosztach realizacji wspólnych zadań.

Główne zadania Programu w kwestii uzależnień od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

1. Powiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

1.1. Zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

1.2. Zakup i upowszechnienie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień i systemie pomocy.

2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej w rodzinach, u których występują problemy narkomanii.

Udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej rodzinom osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

3. Podejmowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

3.1. Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej nie tylko z grup ryzyka objętych programem socjoterapeutycznym z Zespołów Szkół z terenu Gminy Osieczna.

3.2. Przeprowadzanie szkoleń z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisk narkomanii, skierowanych do uczniów, nauczycieli i rodziców (według potrzeb).

4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

4.1. Wspomaganie działalności stowarzyszeń, klubów oraz innych instytucji, proponujących alternatywne formy spędzania czasu wolnego (w ramach profilaktyki).

4.2. Zagospodarowanie wolnego od nałogów czasu (np. w ramach dodatkowych zajęć w szkołach).

5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej.

Główne zadania Programu w kwestii uzależnień behawioralnych.

Ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw wskazuje, że zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym powinny stanowić element gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Nazwa „uzależnienia behawioralne” którym posłużył się ustawodawca, określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności.

Stosowane są zamiennie takie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne /nałogowe/ problemowe czy zaburzenia zachowania.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu polega na **działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym**, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych.

W ramach Programu, do zadań w kwestii uzależnień behawioralnych, należeć będą:

1. wykonywanie zadań w zakresie profilaktyki, rozwiązywania problemów i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

2. inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym w rodzinach z problemem uzależnień behawioralnych.

3. inicjowanie działań, które zmierzają do poprawy dostępności i jakości pomocy na rzecz członków rodzin z problemem uzależnień behawioralnych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

4. współpraca z przedstawicielami instytucji i organizacji, które zajmują się przeciwdziałaniem, profilaktyką i rozwiązywaniem problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

5. współpraca z sądami powszechnymi w sprawach rodzinnych i sprawach nieletnich w zakresie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz ich skutkom.

III. STRATEGIA DZIAŁANIA.

1. Powiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie.

a) Realizowanie zorganizowanych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w świetlicach socjoterapeutycznych w szkołach z terenu Gminy Osieczna.

b) Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających oraz zagrożeniu uzależnieniami behawioralnymi (hazard, Internet).

3. Wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym.

4. Sprawowanie kontroli nad podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą związaną ze sprzedażą i konsumpcją napojów alkoholowych pod względem jej zgodności z obowiązującymi przepisami. Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu obiektów chronionych, np. przedszkoli, szkół, Centrum Kultury i Biblioteka oraz obiektów kultu religijnego.

5. Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiecznej. Tworzenie warunków do pracy Komisji – wynagrodzenia dla członków, obsługa administracyjna, dodatkowe szkolenia, pokrywanie kosztów sądowych, wysyłka korespondencji, koszty wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu oraz inne niezbędne koszty wynikające z działań Komisji.

6. Udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego.

7. Współpraca z Sądem Rejonowym w Lesznie, Prokuraturą Rejonową w Lesznie, Zespołem Dzielnicowych Policji w Osiecznej, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Osiecznej, szkołami z terenu Gminy Osieczna, parafiami oraz innymi organizacjami realizującymi zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Diagnoza związana z problemami alkoholowymi w Gminie Osieczna.

Kontynuowanie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy. Podstawę prawną stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Uzależnienie od alkoholu na terenie Gminy Osieczna istnieje, czego dowodzą posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiecznej, zwoływane kilka razy w roku (w ubiegłym 2024 roku 4 razy).

1) Dostępność ekonomiczna i fizyczna alkoholu.

Zgodnie z danymi na koniec 2024 roku liczba działających punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia wynosiła:

- poza miejscem sprzedaży (sklepy): 19,
- w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne): 9.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku, na terenie Gminy Osieczna zameldowanych było 9322 mieszkańców, w tym 7453 pełnoletnich (9193 mieszkańców ze stałym zameldowaniem), tak więc na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada 266 pełnoletnich mieszkańców.

2) Pomoc rodzinom, u których występują problemy alkoholowe.

Dane pochodzą z Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecznej:

W 2024 roku:

- 56 rodzin skorzystało z pomocy materialnej Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecznej,
- 4 rodziny skorzystały z pomocy materialnej Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecznej i było objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny. Łączna kwota, którą wydał Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecznej na pomoc powyższym rodzinom to 9.109,69 zł (dziewięć tysięcy sto dziewięć złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy). Rodzinom tym udzielono pomocy w postaci zasiłków okresowych, celowych i pomocy w naturze.

3) Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiecznej.

W 2024 roku:

- 4 odbyte posiedzenia,
- 8 rozpatrzonych wniosków w sprawach o nadużywanie napojów alkoholowych,
- 6 spraw przekazano biegłym sądowym celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania odpowiedniego sposobu leczenia odwykowego,
- 6 spraw skierowano do sądu celem wydania postanowienia o przymusowym leczeniu osób,
- 9 wniosków rozpatrzyła Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Ważne definicje i skróty.

Stosowanie obecnych poziomów profilaktyki jest skonstruowane z uwzględnieniem kryterium dotyczącego oceny indywidualnego ryzyka powstawania problemów zdrowotnych. Obecne terminy bardziej precyzyjnie określają granice między profilaktyką i promocją zdrowia, a także między profilaktyką i leczeniem uzależnień oraz innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka, demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych.

Działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które przejawiają wczesne symptomy problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu. Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje.

Działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka.

Działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

V. DIAGNOZA PROBLEMÓW NARKOMANII.

Główne działania zaproponowane w ramach Programu nastawione są po pierwsze na zapobieganie negatywnym konsekwencjom używania narkotyków, po drugie na pomoc terapeutyczną, w tym motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. Ważnym aspektem jest także ciągle zwiększanie świadomości społeczności lokalnej w kwestii uzależnienia od środków odurzających, uwrażliwienie na krzywdę drugiego człowieka, przekonanie jak trudnym problemem jest uzależnienie od substancji psychoaktywnych w rodzinie. Problematyka narkomanii wymaga zatem podejścia interdyscyplinarnego, a wszelkie podejmowane w jej ramach działania powinny mieć charakter długofalowy. Problem uzależnienia od narkotyków ma uniwersalny charakter, a jego lokalne odbicie powinna cechować daleko posunięta specyfikacja. U podstaw budowania lokalnego programu profilaktycznego ukierunkowanego na przeciwdziałanie narkomanii istotny wydaje się kontekst społeczny, ekonomiczny, a także kulturowy właściwy dla każdej społeczności. Program zapobiegania narkomanii, jeśli ma być skuteczny, powinien uwzględniać specyfikę w każdym z tych wymiarów. Program ma na celu określenie kierunków profilaktyki w zakresie problemów narkotykowych, które już występują oraz zapobieganie powstawaniu nowych. W zakresie przeciwdziałania narkomanii, Gmina Osieczna prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i wychowawczą, skierowaną do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz edukację publiczną skierowaną do przedstawicieli różnych zawodów, instytucji i wyspecjalizowanych służb w dziedzinie przeciwdziałania narkomanii, a zwłaszcza w zakresie umiejętności wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na prawdopodobieństwo zażywania narkotyków i postępowania z osobami uzależnionymi oraz promowanie zdrowego stylu życia.

VI. DIAGNOZA UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, zostały przekształcone w Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Zgodnie z Ustawą, Centrum prowadzić będzie działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

W dużej mierze uzależnienia behawioralne to inaczej uzależnienia od zachowań, to wszelkie **nałogi związane z wykonywaniem jakiś czynności** (np. seks, hazard, gry komputerowe). Ta grupa uzależnień zawsze historycznie istniała, ale obecnie z racji rozwoju technologii oraz kultury konsumpcjonizmu znacznie zwiększyła się liczba osób cierpiących na ten rodzaj nałogu. Ludzie uzależniają się od zachowań, gdyż szukają w nich ekscytacji i przyjemności, ukojenia swoich emocji oraz sposobu na radzenie sobie z wyzwaniami życiowymi, które bez tego wydawałyby się zbyt trudne do udźwignięcia.

Uzależnienie behawioralne jest chorobą, która w postępujący sposób zaczyna wyniszczać życie człowieka. Człowiek uzależniony często nie zdaje sobie sprawy, że cierpi na tą chorobę. Ukrywa ją przed otoczeniem ze strachu przed konsekwencjami i z powodu wstydu, jaki zwykle odczuwa. Nieleczony nałóg niestety zawsze się nasila, powodując coraz poważniejsze konsekwencje w życiu osoby.

Uzależnienie od hazardu.

Większość osób z zaburzeniami hazardowymi są opisywane przez innych jako impulsywne, zachowujące się nieracjonalnie i kompulsywnie, jako skłonne do podejmowania ryzyka, antyspołeczne i agresywne. Etykietowanie i tak negatywne doświadczenia oraz przekonania powodują, że często osoby te tracą status społeczny i są dyskryminowane.

Głównie przez otoczenie zaburzenia hazardowe rozpatrywane są szeroko w kategoriach moralnych, a nie medycznych. Sprowadza się to do przekonania, że osoby chore ponoszą osobistą odpowiedzialność za swoje zaburzenia. Przekonanie to może się przekładać również na odmawianie osobom z zaburzeniami hazardowymi prawa do leczenia.

Zakupoholizm.

Bardzo częste robienie zakupów, zwane również szopoholizmem, kupnoholizmem czy po prostu zakupoholizmem, jest dolegliwością, która jeszcze do niedawna nie była rozpatrywana jako oddzielna jednostka chorobowa. Istotne znaczenie ma tu płeć. Odsetek kobiet zagrożonych uzależnieniem od zakupów jest zdecydowanie wyższy niż odsetek mężczyzn.

Patologiczny siecioholizm.

Pod pojęciem siecioholizm określa się zjawisko uzależnienia od Internetu.

W obecnych czasach ponad 60% społeczeństwa korzysta na co dzień z Internetu. W związku z tym, że użytkowników sieci jest coraz więcej, wzrasta liczba osób uzależnionych od Internetu i innych elektronicznych środków przekazu. Pojawiają się także nowe formy cyberzagrożeń.

Seksoholizm.

W momencie kiedy poszukiwanie doświadczeń seksualnych zaczyna przybierać formę przymusowych i wymykających się spod kontroli zachowań, mówimy już o uzależnieniu. Seksoholizm zaczyna się rozwijać, kiedy zachowania przybierają cykl nałogowy: nadużywanie seksualne – wyładowania, potem rozpacz, wstyd, poczucie winy, poczucie „bycia łatwą zdobyczą”, które łagodzone jest poprzez ponowne nadużywanie zachowań.

Pracoholizm.

Pracoholizm jest uzależnieniem, które wykształca się głównie w wyniku przyczyn wewnętrznych – emocji, deficytów, cech charakteru. Jednak istnieją czynniki zewnętrzne, które mogą potęgować działanie mechanizmu niezdrowego angażowania się w pracę. Jednym z takich czynników jest zachowanie szefa.

W chwili kiedy przełożeni mają tendencję do dość skąpego nagradzania, a przy okazji potrafią skutecznie wzbudzać poczucie winy w swoich pracownikach, to wówczas rozwijają się mechanizmy uzależnienia. Niedocenianie pracy pracownika, skąpe chwalenie go, może powodować, że będzie on cały czas próbował zaimponować szefowi, zrobić na nim wrażenie, zatracając się w tym.

Na pracoholizm jesteśmy narażeni, kiedy mamy potrzebę być zawsze doceniani i od tego uzależniamy samoocenę. Podatne są też osoby, które mają głośnego krytyka wewnętrznego i są bardzo ambitne, wysoko zawieszają poprzeczkę.

Zaburzenia odżywiania.

Zaburzenia odżywiania (takie jak np. anoreksja czy bulimia) są dość powszechnymi i jednocześnie poważnymi przypadłościami, które coraz częściej stwierdza się u młodzieży w okresie dojrzewania. Należą one do grupy zaburzeń psychicznych, jednak ich bezpośrednią przyczyną nie jest jedynie chęć uzyskania szczupłej sylwetki. Bardzo istotną rolę odgrywają również charakterystyczne cechy osobowości chorego, m.in.: ambicja, perfekcjonizm, silna wola, determinacja w dążeniu do osiągnięcia celu.

VII. ADRESACI PROGRAMU.

Program przeznaczony jest do wszystkich mieszkańców Gminy Osieczna, a w szczególności osoby dotknięte problemem uzależnień (od alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych, gier, hazardu, internetu, etc.) i ich rodziny oraz przedstawiciele służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień. Podczas planowania, a następnie realizowania działań profilaktycznych, szczególna uwaga jest kierowana na dzieci i młodzież. Trzeba zadbać o to, aby wszystkie placówki oświatowe działające na terenie Gminy Osieczna włączyły się w akcje prewencyjne, dotyczące zapobiegania problemom społecznym, w oparciu o szkolne programy profilaktyki, zgodnie z wymogami ustawy o systemie oświaty.

VIII. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiecznej.
2. Zespół Interdyscyplinarny działający przy Urzędzie Gminy Osieczna.
3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecznej.
4. Pełnomocnik Burmistrza Gminy Osieczna ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiecznej.

5. Podmioty, którym zlecane są zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (szkoły podstawowe z terenu Gminy Osieczna).

6. Centrum Kultury i Biblioteka w Osiecznej.

7. Zespół Dzielnicowych w Osiecznej - Komenda Miejska Policji w Lesznie.

8. Organizacje pozarządowe prowadzące działalność z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

IX. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu Gminy Osieczna pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.).

2. Finansowanie zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii regulować będzie coroczna uchwała budżetowa Gminy.

Uzasadnienie

do uchwały Nr XXI. .2025 Rady Miejskiej Gminy Osieczna z dnia 30 grudnia 2025 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest uchwalony na podstawie art 4¹ ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) oraz w art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.).

Integralną częścią programu jest również realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Powyższy Program jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Osieczna w latach poprzednich i określa on działania w zakresie zadań własnych, które obejmują profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych a także uzależnieniami behawioralnymi.

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Osieczna, a w szczególności osoby uzależnione i współuzależnione od alkoholu, osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych oraz osoby uzależnione behawioralnie.

W związku z powyższym, podjęcie uchwały jest zasadne.

Burmistrz Gminy Osieczna

Sławomir Kosmański